

ЦЕНТЪР ЗА СПЕЦИАЛНА ОБРАЗОВАТЕЛНА ПОДКРЕПА
„СТЕФАН ВАСИЛЕВ”
СВИЛЕНГРАД, УЛ. ”МАКСИМ ГОРКИ” № 2А
тел: 0379-71651; e-mail: pui_svilengrad@abv.bg
<http://csop-svilengrad.com>

УТВЪРЖДАВАМ:.....
БИНКА КАШЕРОВА
Директор на ЦСОП „Стефан Василев
Гр. Свиленград

ТЕРАПЕВТИЧНА ПРОГРАМА

ПСР/АРТТЕРАПИЯ

учебна 2026/2027 година

Изготвил:
Нина Димитрова /арттерапевт/

1. Кратко представяне на терапевтичната програма:

Арттерапията е широкоспектърен метод на психо-социалната рехабилитация, който се използва за подпомагане и психотерапевтична корекция чрез изкуство и творчество. Дейностите са адаптирани според оценката на индивидуалните потребности на детето и са заложи в план за подкрепа и индивидуална терапевтична програма. Изпълняват се индивидуално и групово. В заниманията акцентът и основният фокус са чувствата, преживяванията и проблемите на детето, а не качеството на това, което то твори. В своето естество арттерапията включва разнообразни творчески дейности: изобразителна дейност, театрална дейност, музика, конструктивна дейност.

Целта на терапевтичната програма по арттерапия е свободно изразяване на чувства, споделяне на мисли и тревоги и постигане на социално взаимодействие и емоционална устойчивост.

Терапевтичните занятия се провеждат в специализиран кабинет по арттерапия и включват следните дейности:

➤ Изобразителна дейност

Деца обичат да работят с голямо разнообразие от материали и цветове. Рисуването носи на детето не само удоволствие и радостни преживявания, но и му помага да усвои нови умения и сили за справянето с конкретни проблеми, да изживее и изрази трудни за обяснение с думи емоции, конфликти, мисли и чувства.

Акценти в изобразителната дейност:

Рисуване- спонтанното рисуване позволява на децата да изразяват проблеми, чувства, страхове, желания и безпокойства. Творческата работа им дава възможност да общуват, както със символи, така и вербално. Образите служат като средства, които улесняват комуникацията.

Живопис- живописът предоставя на децата един спонтанен метод за изобразяване на мисли и чувства, дава възможност да смесват цветове и да експериментират творчески. Боите, позволяват на децата да се движат по-свободно и да поемат рискове с цветове и дизайн/.

Празнични проекти- участието в уникални творчески преживявания по време на специални дни и празници дава възможност на децата както да празнуват, така и да изследват чувствата си по отношение на празничния ден.

➤ Куклотерапия

Куклата в ръцете на детето е екран, зад който може да се скрие, да се отдели от себе си и да се отвори. Играчките помагат на децата по-лесно да общуват, да изразяват и да проектират своите потиснати чувства. Децата изработват кукли и маски, с желание говорят с тях, споделят мисли, чувства и грижи. С тях те разиграват различни ситуации от живота си и изразяват свои, често негативни чувства. Акцентът при кукления театър пада не само върху самата изработка на куклата, а и върху действията, които се разиграват. Кукленият спектакъл помага при корекция на страха. Играчката помага в „страшна история“ и успешно се справя с нея.

Акценти в куклотерапията:

Кукли и маски- При тази техника терапевтът е кукловодът, а детето „говори” с куклата, изразявайки емоционалното си състояние тук и сега. То споделя проблем, който го тревожи. Чрез споделянето детето осъзнава собствените си чувства и търси решение на проблемите, освобождавайки се от напрежението. Куклите и маските позволяват ролеви игри и изследване на мисли и чувства.

Театрален етюд с кукли /Приказкотерапия/- разиграване на етюди с изработените кукли и маски по приказка или измислена от детето история. Фантазията приказан свят е изпълнен с чудеса. Децата потъват в него. Влизат в различни роли- принцове и принцеси, магьосници, феи, различни животни, които ги учат да не се страхуват от опасностите. Развиват се въображението и комуникацията им.

➤ **Музика /Музикотерапия/**

Дейност, която дава възможност на детето да изяви себе си и стимулира позитивната нагласа и комуникацията. Влияе положително на двигателните, когнитивните и социални умения и върху психо-емоционалното състояние на децата. Чрез употребата на музикалните инструменти, които детето подбира само, то достига до напълно свободни импровизации, илюстриращи изпитваните в момента емоции.

Акценти в музикотерапията:

Слушане на музика- специално подготвени и организирани музикални звуци влияят благотворно на детето. Постига се положителна промяна в поведението. Развива се неочаквана толерантност;

Пеене- пеенето и пригласяването подобряват вокализацията на речта и са стимулант за комуникацията;

Свирене на детски музикални инструменти- чрез заучаването и повтарянето на определен ритъм се подобрява фината моторика и се развива концентрацията. Елементът на импровизация спомага за задействане на творческия потенциал;

Танци- съвкупност от ритмични упражнения, които акцентират върху осъзнаването и преживяването на връзката между тялото, ума и душата. Насърчава се общуването, подобрява се координацията и самочувствието.

➤ **Конструктивна дейност**

Стимулира творческото въображение, самостоятелното вземане на решения, развива комуникативните умения, мисленето и намалява напрежението у децата. Чрез различните видове занимания се развива фината координация на зрителния и двигателния анализатор, познанията за различните свойства на материалите, формират се представи за форма, цвят, големина, пространствени отношения.

Акценти в конструктивната дейност:

Колажи, апликиране- Предоставят още едно измерение на творческия процес- работа с релеф и осезание. Колажите могат да бъдат направени от почти всякакъв материал. Може да се изреже или накъса хартия и да се залепи върху лист за апликиране. Колажите от списания предоставят структура и относително непр provокативен начин на изразяване.

Пластилин, глина, кинетичен пясък- Работата с тези материали дава възможност на децата да изразят себе си свободно по различни начини- те удрят, стискат и обработват материала, за да изпуснат част от тревогата, гнева и вълнението си. Детето става господар на материала, контролира го. Моделират се поведения, отношения и Аз- образи, развиват поведения за справяне с трудности

Игра с конструктори, строители- Стимулира се координацията на окото и ръката, както и фините движения. Децата се научават да разпознават геометрични форми и цветове. Подобряват се визуалните представи.

➤ Декоративно- приложни дейности

Тези дейности позволяват на децата да изразят своите мисли и чувства, мечти и надежди. Така те се освобождават от негативните емоции, развиват въображението си, разширяват възможностите си за изразяване и представяне пред общността чрез изложби. Рисувайки своите желания и мечти сътворяват своето „защитено място“, където се чувстват сигурни и щастливи. С удоволствие създават нови неща и възвръщат стари предмети.

2. Очаквани резултати в края на терапевтичната програма

1. Самостоятелност, творческа дейност, увереност в собствените сили и възможности.
2. Споделяне на мисли и тревоги
3. Въображение и креативност
4. Свободно изразяване на чувства
5. Комуникация, сплотеност и взаимодействие
6. Социализация

3. Съдържание на терапевтичната програма

Дейности	Тема	Компетентности като очаквани резултати от терапията	Място на провеждане	Бележки
Изобразителна дейност	1. Драсканица 2. Рисуване със затворени очи 3. Нарисувай семейството си 4. Да нарисуваме животни с детски ръце 5. Рисуване по шаблон 6. Рисуване върху пясък 7. Смесване на бои 8. Рисуване със стъклени топчета 9. Рисуване с нестандартни материали и щампи 10. Рисуване с пръсти /дърво, гъсеница, пеперуда, кокошка/ 11. Рисувай с вода 12. Отпечатащи	Спонтанното рисуване позволява на децата да изразяват проблеми, чувства, страхове, желания и безпокойства. Творческата работа дава възможност да общуват, както със символи, така и вербално. Образите служат като средства, които улесняват комуникацията. Боите, позволяват на децата да се движат по-свободно и да поемат рискове с цветове и дизайн. Участието в уникални творчески преживявания по време на специални дни и празници дава възможност на	Кабинет по арттерапия	

	13. Рисуване с длани / храст, петлета, охлюв, слон, куче, котка, мишка, заек/ 14. Рисуване с пръстови отпечатьци 15. Празнични проекти	децата както да празнуват, така и да изследват чувствата си по отношение на празничния ден.		
Куклотерапия	16. Игра с кукли за пръсти 17. Куклен театър на дървена сцена 18. Игра с кукли от триетажната дървена къща 19. Игра с кукли от комплекта „Какъв ще стана като порасна“	Куклата в ръцете на детето е екран, зад който може да се скрие, да се отдели от себе си и да се отвори. Играчките помагат на децата по-лесно да общуват, да изразяват и да проектират своите потиснати чувства. Децата с желание говорят с куклите, споделят мисли, чувства и грижи. С тях те разиграват различни ситуации от живота си и изразяват свои, често негативни чувства. Кукленият спектакъл помага при корекция на страха. Играчката помага в „страшна история“ и успешно справяне.	Кабинет по арттерапия	
Музикотерапия	20. Свиране на елементарни „Орф-Шулверк инструменти: камъчета, пръчки, лъжици, шишарки 21. Човешкото тяло като естествен звуков инструмент- пляскане с ръце, щракане с пръсти, тропане с крака, елементарна ритмична импровизация 22. Запознаване с детските музикални инструменти от музикалното куфарче 23. Музикалните инструменти- аудио игра 24. Игра с музикалните инструменти 25. “Патешки танц“: - имитационни движения с пръстите на ръцете, имитирайки клон на пате. - имитационни движения /ръцете са сгънати от лакътните стави и се	Дейност, която дава възможност на детето да изяви себе си и стимулира позитивната нагласа и комуникацията. Влияе положително на двигателните, когнитивните и социални умения и върху психо-емоционалното състояние на децата. Специално подготвени и организирани музикални звуци влияят благотворно на детето. Постига се положителна промяна в поведението. Развива се неочаквана толерантност. Пеенето и пригласянето подобряват вокализацията на речта и са стимулант за комуникацията. Чрез заучаването и повтарянето на определен ритъм се подобрява фината моторика и се развива концентрацията. Елементът на	Кабинет по арттерапия	

		импровизация спомага за задействане на творческия потенциал. Танцът, като съвкупност от ритмични упражнения, акцентира върху осъзнаването и преживяването на връзката между тялото, ума и душата. Насърчава се общуването, подобрява се координацията и самочувствието.		
Конструктивна дейност	25. Късане и залепване 26. Картина от салфетки 27. Мозайка от мъниста 28. Колаж от различни материали 29. Игра с пластилин и кинетичен пясък 30. Игра с дървена цветна мозайка 31. Игра с дървен сортер- животни, форми, цветове 32. Игра с конструктор, цветен от 75 части „Градът“	Стимулира се творческото въображение, самостоятелното вземане на решения, развиват се комуникативните умения, мисленето и се намалява напрежението у децата. Чрез различните видове занимания се развива фината координация на зрителния и двигателния анализатор, познанията за различните свойства на материалите, формират се представи за форма, цвят, големина, пространствени отношения. Колажи, апликиране- Предоставят още едно измерение на творческия процес- работа с релеф и осезание. Колажите могат да бъдат направени от почти всякакъв материал. Може да се изреже или накъса хартия и да се залепи върху лист за апликиране. Колажите от списания предоставят структура и относително непровокативен начин на изразяване. Работата с пластилин и кинетичен пясък дава възможност на децата да изразят себе си свободно по различни начини. Играта с конструктори стимулира координацията на окото и ръката, както и фините движения.	Кабинет по арттерапия	

Декоративно-приложна дейност	33. Килим- декоративно апликиране 34. Гривна, гердан от мъниста	Тези дейности позволяват на децата да изразят своите мисли и чувства, мечти и надежди. Така те се освобождават от негативните емоции, развиват въображението си, разширяват възможностите си за изразяване и представяне пред общността чрез изложби. Рисувайки своите желания и мечти сътворяват своето „защитено място”, където се чувстват сигурни и щастливи. С удоволствие създават нови неща и възраждат стари предмети.	Кабинет по арттерапия	
-------------------------------------	--	--	-----------------------	--

4. Специфични методи и форми на оценяване постиженията на децата

- Обсъждане на творбите
- Наблюдение на поведението, изразяването на чувства /арт терапевтът е свидетел, не създател/
- Дискусия чрез отворени въпроси,които канят събирането и споделянето на вътрешна информация, но не я изискват
- Изслушване на лична история, разговори

5. Използвана литература:

Практическа АРТ ТЕРАПИЯ - Сюзън И.Бакълтър

Практическо ръководство ЕКСПРЕСИВНА АРТ ТЕРАПИЯ- Сюзън Дарли и Уенди Хийт

Музикотерапията в социалната практика- Биляна Валериева